

A fegyveresen elkövetett emberrablás előfordulása Magyarországon

The Prevalence of Armed Kidnapping in Hungary

Minkó-Miskovics Mariann

Dr., PhD, független kutató, egyéni ügyvéd
miskovics@mmmlegal.hu

Absztrakt

Cél: A tanulmány célja, hogy áttekintse és megértse, hogyan alakult a fegyveresen elkövetett emberrablás bűncselekménye az elmúlt harminc évben Magyarországon, empirikus kutatás keretében bemutatva.

Módszertan: A vizsgálat során különböző statisztikai módszerek alkalmazására került sor, amelyek a Belügyminisztériumtól, az Országos Bírósági Hivaltól és Magyarország Ügyészségétől kért statisztikai adatokon alapultak. Emellett a jogszabályi háttér, illetve a releváns joggyakorlat is összevetésre került az empirikus kutatás eredményeivel.

Megállapítások: Az eredmények azt mutatják, hogy bár a fegyveresen elkövetett emberrablás ritka bűncselekmény Magyarországon, ugyanakkor az elkövetők szociodemográfiai jellemzői és bűncselekményeik között számos hasonlóság figyelhető meg. Ezeket a bűncselekményeket leggyakrabban Budapesten követték el, két elkövető együttes részvételével, és befejezett bűncselekményként valósultak meg. Az elkövetők többsége magyar állampolgár, felnőtt, férfi, egyedülálló és gyermektelen személy, akik büntetlen előéletűek voltak.

Érték: Az eredmények hozzájárulhatnak a fegyveresen elkövetett emberrablások előfordulásának csökkentéséhez, valamint az ilyen bűncselekmények elkövetése esetén segíthetik a nyomozó hatóságokat az esetek pontosabb megértésében és feldolgozásában. Emellett támogatást nyújthatnak a bíróságok számára a bűncselekmények elbírálásakor, elősegítve egy következetes és egységes bírói gyakorlat kialakítását.

Magyar nyelvű utánközlés. Jelen cikk angol változata megjelent a Belügyi Szemle 2025. évi 3. számában.
DOI link: <https://doi.org/10.38146/BSZ-AJIA.2025.v73.i4.pp851-869>

Kulcsszavak: fegyveresen elkövetett emberrablás, fegyveresen elkövetett bűncselekmény, bűnügyi statisztika, igazságügyi statisztika

Abstract

Aim: The aim of the article is to review and understand how the crime of armed kidnapping was present in the latest 30 years in Hungary, including various types of statistics and their comparison.

Methodology: Different types of statistical methods were used during the examination which were based on data requested from the Ministry of Interior, from the National Office of the Judiciary and from the Prosecution Service of Hungary. Furthermore, the legal background was reviewed and compared to the results of the statistical research.

Findings: Results show that even though armed kidnapping is a rare crime in Hungary, there are several similarities between the perpetrators in socioeconomic statuses and their crimes. Armed kidnapping was mostly committed in Budapest by two perpetrators at the same time who finished the crimes. These perpetrators were mostly Hungarian citizens, adults, males and singles without any children with a clean criminal record.

Value: The results may help to reduce occurrences of armed kidnapping and, in cases of armed kidnapping being committed, help the investigative authorities to understand and register these cases better – furthermore to provide help to the courts when deciding upon these cases to create a coherent and consistent judicial practice.

Keywords: armed kidnapping, committed with arms, criminal statistics, judicial statistics

Bevezetés

Az emberrablás viszonylag új bűncselekménynek számít a magyar büntetőjogban, mivel csak 1993-ban került be az 1978-as Büntető Törvénykönyvbe (1978-as Btk.). Ez az újonnan bevezetett bűncselekmény a jelenleg hatályos, 2012-es Büntető Törvénykönyvben (2012-es Btk.) is szerepel, és hatályba lépése óta csak kisebb módosításokon esett át. Annak ellenére, hogy az emberrablás a személyi szabadság elleni bűncselekmények közül a legsúlyosabbnak minősül (az 1978-as Btk.-ban a személyi szabadság és az emberi méltóság elleni bűncselekmények körébe tartozott), nem rendelkezik kiterjedt jogi vagy szakirodalmi háttérrel (Balla, 1991; Zsigmond, 2014). A témában mindössze a két

büntető törvénykönyv rendelkezései, néhány kommentár rövid leírásai (Czine, 2016) és rendkívül kisszámú bírói döntés érhető el. A joggyakorlatra, illetve az elérhető statisztikai adatokra épülő empirikus megközelítés alkalmazására az emberrablás vizsgálatában ugyanakkor továbbra sem került sor Magyarországon.

Az elmúlt 30 évben a szabadság és az emberi méltóság elleni bűncselekmények,¹ valamint a személyi szabadság elleni bűncselekmények² száma változó tendenciát mutatott Magyarországon ([URL1](#)), ugyanez a jelenség az ember-
rablás esetében is megfigyelhető volt. Ez a tendencia jellemző a fegyveresen, illetve a felfegyverkezve elkövetett emberrablásra is. A joggyakorlat által feldolgozott esetek alapján végzett adatgyűjtés során elérhető adatok és a nyomozó hatóságok (rendőrség és ügyészség) által gyűjtött adatok azt mutatják, hogy a fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablás esetében nem állítható fel semmilyen trend: valamennyi ilyen bűncselekmény elbírálására 2009 és 2017 között került sor, lényegesen kevesebb ügy elbírálása történt az említett időszakon kívül.

A jelen tanulmány célja, hogy a fegyveresen, illetve a felfegyverkezve elkövetett emberrablás bűncselekményét a bírói gyakorlat eredményei és a nyomozó hatóságok által gyűjtött adatok alapján vizsgálja, összehasonlítsa egymással és az 1978-as és 2012-es magyar büntető törvénykönyvek tartalmával. Az eredmények iránymutatást adhatnak a különböző nyomozó hatóságok és a jogalkalmazók számára a biztonságosabb környezet megteremtésében, illetve ezen bűncselekmények hatékonyabb megelőzésében.

Kutatási módszerek

Adatforrások

A jelen tanulmány két, különböző, a nyomozó hatóságok által üzemeltetett, nyilvánosan elérhető adatbázisból származó adatokon alapul, és két további adatigénnyellett lett kiegészítve. Az egyik adatbázist az Országos Bírósági Hivatal

1 A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény a szabadság és az emberi méltóság elleni bűncselekmények körébe az alábbiakat sorolta: kényszerítés, a lelkiismereti és vallásszabadság megsértése, közösség tagja elleni erőszak, az egyesülési és gyülekezési szabadság megsértése, a választás, a népszavazás és a népi kezdeményezés rendje elleni bűncselekmények, a személyi szabadság megsértése, emberrablás, emberkereskedelem, magánlaksértés, zaklatás, a magántitok megsértése, személyes adattal visszaélés, közérdekű adattal visszaélés, levéltitok megsértése, rágalmozás, becsületsértés, kegyelet-sértés.

2 A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény a személyi szabadság elleni bűncselekmények körébe az alábbiakat sorolja: emberrablás, emberrablás bejelentésének elmulasztása, emberkereskedelem és kényszermunka, a személyi szabadság megsértése, kényszerítés.

működteti, amely anonimizált bírósági határozatokat tartalmaz (bírósági adatok) (URL2). A bírósági adatokra irányuló kutatás a „fegyveres emberrablás” és a „felfegyverkezve emberrablás” kulcsszavak alapján történt, az adatbázis adatait szűkítve a büntetőjog területére, és 2023. május 31-én zárult le. A másik nyilvánosan elérhető adatbázist (URL3) a Belügyminisztérium működteti és ez a nyomozó hatóságok által gyűjtött adatokat tartalmazza. Ez az adatbázis is nyilvánosan hozzáférhető, és feltehetőleg minden, a nyomozás során gyűjtött adatot lefed, azonban nem tartalmazza a büntetőjogi minősítő körülményeket, a szociodemográfiai tényezőket és egyéb releváns körülményeket. Ennek következtében 2023. április 29-én adatigénylés került benyújtásra a Belügyminisztérium felé, melynek módosítására 2023. május 11-én került sor. A válasz 2023. május 25-én érkezett meg, külön ügy- vagy iktatószám nélkül. A Belügyminisztérium által szolgáltatott adatok (minisztériumi adatok) rendkívül részletesek voltak, és szinte minden releváns információt tartalmaztak a fegyveresen, illetve a felfegyverkezve elkövetett emberrablások bűncselekményeiről. A nyilvánosan elérhető adatbázisokon túlmenően 2023. április 29-én adatigénylés került benyújtásra Magyarország Ügyészsége felé, amelynek módosítására 2023. május 10-én került sor. A válasz 2023. május 31-én érkezett meg, LFIIGA//346-4/2023 ügyszámmal (ügyészségi adatok).

Tekintettel arra, hogy jelen tanulmány négy különböző adatforrás felhasználásával készült, így egyes esetekben átfedések merültek fel az ügyek között, ugyanakkor számos eltérés is megfigyelhető. Ennek oka, hogy a Belügyminisztérium és Magyarország Ügyészsége által vizsgált és elemzett ügyek még a vádemelés előtti szakaszban voltak, míg a bírósági adatok ezzel szemben kizárólag olyan ügyeket tartalmaztak, amelyekben első-, másod- vagy harmadfokon ítélet született.

A különböző forrásokból származó eredmények feldolgozása során kizárólag azokra az esetekre szűkült az elemzés, amelyekben az elkövető fegyveresen vagy felfegyverkezve valósította meg az emberrablást. A bírósági adatok közül nem kerültek feldolgozásra azok a határozatok, amelyekben az emberrablás bűncselekménye nem fegyveresen, illetve felfegyverkezve valósult meg, illetve azok a határozatok sem, amelyekben csupán említés történt arról, hogy az elkövetőt korábban ilyen bűncselekmény miatt már elítélték. Az összegyűjtött bírósági határozatok az ügyekben hozott ítéletek száma, valamint a bírósági szint szerint kerültek csoportosításra. A minisztériumi és ügyészségi adatok esetében nem volt szükség további szűkítésre, mivel az adatigénylések eleve csak az érintett ügyekre vonatkoztak.

Az ügyek szűkítését követően egy illesztési eljárásra került sor annak érdekében, hogy az egyes adatbázisokból származó eseteket össze lehessen párosítani, és feltárhatók legyenek az összefüggések a szociodemográfiai tényezők,

valamint a fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablás között. Az összehasonlításra az egyes szociodemográfiai jellemzők alapján került sor az elkövető neme, életkora, állampolgársága, családi állapota, legmagasabb iskolai végzettsége, foglalkozása, kiskorú gyermekeinek száma, büntetett előélete és visszaesői állapota alapján történt.

Módszerek

Összesen 38 bírósági határozat került áttekintésre a bírósági adatok között, amelyek 18 ügyet eredményeztek, amelyekben első-, másod- és harmadfokú döntések is szerepeltek. A bírósági határozatokban foglaltak alapján 53 személy fegyveresen, illetve felfegyverkezve követte el az emberrablás bűncselekményét. A minisztériumi adatok 18 ügyet tartalmaztak, amelyekben összesen 51 személy követte el a fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablás bűncselekményét. Az ügyészégi adatok nem voltak összevethetők és nem voltak csoportosíthatók egyértelmű kategóriákba, mivel az alkalmazott módszertan eltért, így azok a bírósági és minisztériumi adatokkal együtt nem voltak megfelelően elemezhetők.

Minden eset elemzésre került annak érdekében, hogy azonosíthatók legyenek azok a közös jellemzői, amelyek valamennyinél fennálltak (például az elkövetők állampolgársága, az elkövetők száma, illetve az elkövetők végzettsége vagy foglalkozása), amelyek alapján az egyes adatforrásokból származó adatok egymáshoz rendelhetők voltak.³ Ezt követően a megfeleltethető esetek külön elemzés alá kerültek, különös tekintettel az elkövetők szociodemográfiai jellemzőire, míg az egymáshoz nem illeszthető esetek vizsgálata azok sajátos jellemzői alapján történt (például bírósági eljárások, magyarországi előfordulás stb.).

Jelen tanulmány során keresztábra-elemzés alkalmazására is sor került, amely lehetővé tette az elkövetők főbb jellemzői és a különböző mérési szintű változók közötti összefüggések leírását.

Jogi háttér

Az emberrablás bűncselekménye két magyar büntető törvénykönyvben szerepelt: az 1978-as és a 2012-es Btk.-ban. Az 1978-as Btk. eredetileg nem tartalmazta az

3 Bár több eset egyértelműen megfeleltethető volt egymásnak, bizonyos feltételek nem egyeztek teljes mértékben (például az elkövetők neme, az alkalmazott eszközök vagy a további elkövetett bűncselekmények). Mivel azonban más tényezők – például a bűncselekmény elkövetésének időpontja és helyszíne, az eljárási szakaszok, az elkövetők száma és állampolgársága – tökéletes egyezést mutattak, ezek az esetek mégis megfeleltethetőnek minősültek.

emberrablás tényállását, az csupán egy 1993-as törvénymódosítás⁴ révén került be, és ekkor kizárólag a fegyveresen minősítő körülményként való figyelembevételével szabályozták. Eszerint akkor, ha az emberrablás fegyveresen valósult meg, a bíróság 5-től 15 évig terjedő szabadságvesztést szabhatott ki.⁵ A felfegyverkezve elkövetett emberrablás ebben az időszakban nem szerepelt az 1978-as Btk.-ban. Az 1978-as Btk. vonatkozó rendelkezése 1993. május 15-től 2013. június 30-ig volt hatályban, vagyis több mint húsz évig, így elviekben számos bírósági határozat születhetett volna az emberrablás kapcsán, azonban az emberrablás bűncselekménye is viszonylag ritkán fordult elő, a fegyveresen és felfegyverkezve minősítések pedig még kevésbé voltak gyakoriak. Az egyik bírósági döntés kimondta, hogy amennyiben az emberrablás áldozata az azonnali életveszélyt az elkövető megölésével hárítja el, úgy jogos védelemre hivatkozva felmenthető.⁶ Egy másik határozatban a Kúria megállapította, hogy a fegyveresen elkövetett emberrablás nem minősül különösen súlyos jogsértésnek, ha az elkövető az áldozatot csupán néhány órán keresztül tartja fogva, és ez idő alatt nem alkalmaz fizikai bántalmazást, súlyos fenyegetést vagy kínzást.⁷ Egy további döntés szerint pedig a fegyveresen elkövetett emberrablás esetében minden elkövető bűnsegédnek minősül, még abban az esetben is, ha a további bűnsegédek kiléte a büntetőeljárás során nem volt megállapítható.⁸

A 2012-es Btk. 2013. július 1-jén lépett hatályba, azonban az emberrablás szabályozását egyáltalán nem módosította.⁹ Az 1978-as Btk. rendelkezéseivel összehasonlítva megállapítható, hogy az emberrablás bűncselekménye továbbra is elkövethető fegyveresen, illetve felfegyverkezve, amely jogszabályi szinten az egyetlen különbséget jelenti a két büntető törvénykönyv között; a kiszabható büntetés mértéke azonban változatlan maradt. 2013. július 1-je óta mindössze egy precendenserejű határozat született, amely kimondta, hogy fegyveresen elkövetett emberrablás esetén, ha az elkövető löfegyvert és egyéb, élet kioltására alkalmas eszközt is magánál tartott, akkor a fegyveresen minősítő körülmény magában foglalja a felfegyverkezve minősítő körülményt is, ellenkező esetben a bűncselekményt indokolatlanul kettős minősítés alá esőként kellene elbírálni.¹⁰ Ezen döntésen kívül csupán néhány egyéb határozat érhető el, azonban ezek nem kötelező erejűek, így az alsóbb fokú bíróságok számára nem keletkeztek új alkalmazandó szabályok a későbbi büntetőeljárások során.

4 1993. évi XVII. törvény a büntető jogszabályok módosításáról 38. §.

5 1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről 175/A. § (2) bekezdés b) pont.

6 Legf Bír Bf III 1970/1996.

7 Legf Bír Bf V 89/2001.

8 Legf Bír Bf I 3444/2001.

9 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről 190. § (2) bekezdés c)–d) pont.

10 Bfv 1346/2015/5.

Az 1978-as Btk. eredetileg tartalmazta a fegyveresen elkövetés fogalmát, azonban annak meghatározása kezdetben kizárólag két esetet foglalt magában: ha az elkövető lőfegyvert vagy robbanóanyagot tartott magánál. Ez a szabályozás egészen 2002. március 31-ig volt hatályban.¹¹ 2002. április 1-jétől a fogalom kibővült, és a lőfegyver vagy robbanóanyag utánzatával történő fenyegetés is fegyveresen elkövetésnek minősült.¹² A jelenleg hatályos 2012-es Btk. szerint fegyveresen követi el a bűncselekményt, aki működőképes lőfegyvert, robbanóanyagot, robbantószer, robbanóanyag vagy robbantószer felhasználására szolgáló készüléket tart magánál, vagy ezek utánzatával fenyegetve követi el a cselekményt.¹³ Az 1978-as Btk. tartalmazta a felfegyverkezve minősítés fogalmát is, amely az irányadó fogalom megalkotása óta nem változott. Ennek értelmében jelenleg felfegyverkezve követi el a bűncselekményt, aki az ellenállás leküzdése vagy megakadályozása érdekében az élet kioltására alkalmas eszközt tart magánál.¹⁴

Kutatás és eredmények

Magyarországon az emberrablás ritkán előforduló bűncselekménynek minősül. 2007 és 2022 között a bírósági adatok alapján megközelítőleg 150 eset került rögzítésre, míg az ügyészségi adatok szerint 115 emberrablási ügy vált ismertté ebben az időszakban, azonban a fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablás előfordulása ennél is ritkább, ugyanis a vizsgált időszakban csupán néhány olyan emberrablás elkövetésére került sor, amely fegyveresen, illetve felfegyverkezve valósult meg. A bírósági adatbázis összesen 18 ilyen esetet tartalmazott, és azonos számú eset szerepelt a minisztériumi adatokban is. Az ügyészségi adatok eltérő rendszerezési módszere miatt az adatok nem voltak közvetlenül összehasonlíthatók a másik két forrásból származó adatokkal. Az említett 18+18 esetből mindössze nyolc mutatott teljes egyezést, míg a fennmaradó 20 eset (forrásonként 10–10) jelentős eltéréseket tartalmazott, így nem voltak alkalmasak összehasonlító elemzés végrehajtására. Ennek következtében a két forrásból származó nyolc-nyolc egyező eset összevetésre került, míg a további 20 eset elemzése külön-külön történt.

11 1978. évi IV. törvény 137. § 4) pont.

12 1978. évi IV. törvény 137. § 4a) pont. A Büntető Törvénykönyv módosításáról szóló 2001. évi CXXI. törvény 19. § (3) bekezdés.

13 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről 459. § (1) bekezdés 5) pont.

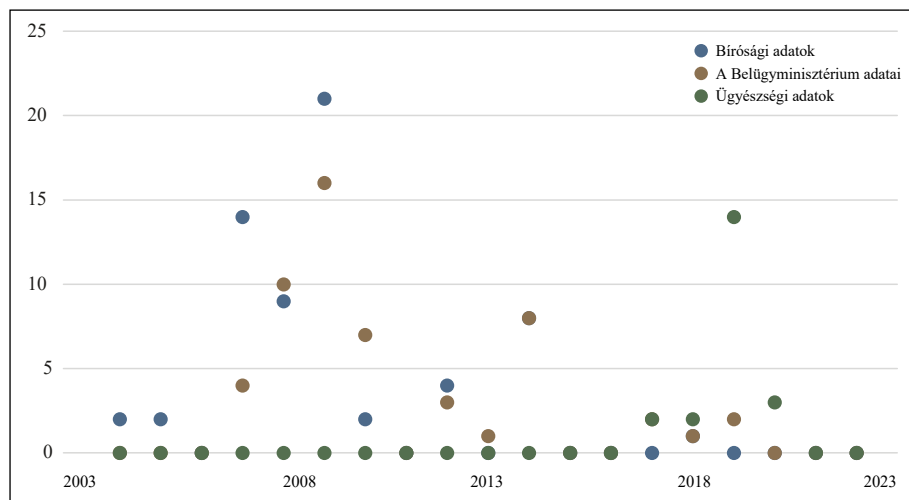
14 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről 459. § (1) bekezdés 6) pont.

Bírósági adatok, a minisztériumi és ügyészségi adatok: sajátos jellemzők

Mivel minden adatforrás több olyan jellemzőt tartalmaz, amelyek összevetethetők egymással, függetlenül a megfeleltethető esetek eredményeitől, elengedhetetlen, hogy az összehasonlítható adatok együttes vizsgálatra kerüljenek. Ez lehetővé teszi olyan következtetések levonását, amelyek felhasználhatók a fegyveresen és felfegyverkezve elkövetett emberrablás bűncselekményének elemzése és értékelése során.

1. számú ábra

A fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablások időbeli alakulása és az elkövetők száma különböző adatforrások alapján

Forrás. A szerző saját szerkesztése.

Az 1. számú ábra azt szemlélteti, hogy az egyes adatforrások hogyan fedik le az elkövetők számát a fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablás bűncselekménye tekintetében az elérhető adatgyűjtés kezdetétől napjainkig. Megjegyzendő, hogy az ügyészségi adatok kizárólag 2017 és 2020 között állnak rendelkezésre, 2017 előtt és 2020 utáni fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablás bűncselekményéről nem érkezett ügyészségi adat. Az 1. számú ábra alapján megállapítható, hogy a fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablás kifejezetten ritka bűncselekménynek tekinthető. Az 1. számú ábra továbbá azt is szemlélteti, hogy az egyes adatforrásokban az azonos esetek száma milyen eltéréseket mutathat: csupán 2015–2016 között volt az esetek száma teljesen megegyező. Ez az eltérés különlegesnek tekinthető,

mivel az adatbázisok ugyanazon elkövetési időszakra vonatkozó adatokat tartalmaznak. A különbség feltehetően az eltérő adatkezelési módszerekből adódik: a bírósági adatok a bíróságok által gyűjtött információkon és az elkövetők vallomásain alapultak, míg a Belügyminisztérium és az ügyészség adatbázisai saját nyilvántartási rendszereik szerint kezelték az eseteket.

1. számú táblázat

Az elkövetők és sértettek száma valamennyi adatforrás alapján (2017–2020)

	Elkövetők	Sértettek	Elkövetők /sértettek
Bírósági adatok ¹⁵	1	5	0,2
Minisztériumi adatok ¹⁶	5	4	1,25
Ügyészségi adatok ¹⁷	36	Nem áll rendelkezésre	N/A

Forrás. A szerző saját szerkesztése.

Az 1. számú táblázat szerint az ügyészségi adatok alapján a fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablások túlnyomó részét 2017 és 2020 között hajtották végre. Ezzel szemben a bírósági adatok és a minisztériumi adatok eltérő eredményeket mutatnak: ezek szerint a bűncselekmények többsége 2007 és 2010 között valósult meg, valamint 2014-ben is több ilyen eset történt, ami összhangban áll az 1. számú ábra eredményeivel.

2. számú táblázat

Az elkövetők és sértettek állampolgársága a bírósági és a minisztériumi adatok alapján

	Magyar		Román		Szerb		Kínai		Osztrák		Egyéb		N/A	
	Elk.	Sér.	Elk.	Sér.	Elk.	Sér.	Elk.	Sér.	Elk.	Sér.	Elk.	Sér.	Elk.	Sér.
Bírósági adatok	37	19	1	0	2	0	9	1	0	0	0	1	0	0
A Belügyminisztérium adatai	42	20	1	0	0	0	6	1	0	2	0	1	3	0

Forrás. A szerző saját szerkesztése.

15 A bírósági adatok a fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablások esetei alapján kerültek kiszámításra a 2004 és 2022 közötti időszakra vonatkozóan, azonban az adatok oly módon módosításra kerültek, hogy csak a 2017–2020 közötti időszak került figyelembevételre, lehetővé téve az ügyészségi adatokkal való összehasonlítást.

16 A minisztériumi adatok a fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablások esetei alapján kerültek kiszámításra a 2007 és 2022 közötti időszakra vonatkozóan, azonban az adatok oly módon módosításra kerültek, hogy csak a 2017–2020 közötti időszak került figyelembevételre, lehetővé téve az ügyészségi adatokkal való összehasonlítást.

17 Az ügyészségi adatok a fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablások esetei alapján kerültek kiszámításra a 2017 és 2020 közötti időszakra vonatkozóan.

A 2. számú táblázatban bemutatott elkövetők és sértettek állampolgárságát tekintve több eltérés figyelhető meg a bírósági adatok és a minisztériumi adatok között. Ezek az eltérések elsősorban a magyar állampolgárságú elkövetők esetében jelentkeznek, de hasonló eltérés tapasztalható a kínai állampolgárságú elkövetők esetében is, valamint azoknál az eseteknél, ahol a minisztériumi adatok nem tartalmaztak állampolgárságra vonatkozó információt. A 2. számú táblázat szerint az elkövetők és a sértettek túlnyomó többsége magyar állampolgár, és nem volt kimutatható jelentős összefüggés az állampolgárság és az elkövető, illetve vonatkozásban.

3. számú táblázat

Az elkövetők életkor és nem szerinti megoszlása az egyes adatforrások alapján

	Fiatalkorúak (14–17 év)		Felnőttek (18–59 év)	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő
Bírósági adatok	0	1	41	5
Minisztériumi adatok	0	1	47	3

Forrás. A szerző saját szerkesztése.

A 3. számú táblázat adatai alapján egy férfi elkövető sem követett el fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablást 18 éves kora előtt, míg a 14–17 éves korosztályban mindössze egy női elkövető fordult elő. Ő a rendelkezésre álló adatok szerint tanuló volt, középiskolai tanulmányait a 11. évfolyamig végezte el, és büntetlen előéletű volt. A 3. számú táblázat azt is megmutatja, hogy az ilyen bűncselekmények elkövetőinek többsége felnőtt férfi, a női elkövetők aránya alacsony, mindkét adatbázisban foglalt adatok szerint megközelítőleg 12%. Ez az eredmény összhangban van az ügyészégi adatokkal, amelyek szerint fiatalkorú női elkövető egyáltalán nem fordult elő, és a női elkövetők aránya 13,8%-ot tett ki.

4. számú táblázat

Az elkövetők büntetett előélete az egyes adatforrások alapján (visszaesők)

	Büntetett előéletű		Nem büntetett előéletű		Nincs megadva
	Büntetett előéletű	Büntetett előéletű és folyamatban lévő büntetőeljárás alatt áll ¹⁸	Büntetlen előéletű	Büntetlen előéletű, de folyamatban lévő büntetőeljárás alatt áll	
Bírószági adatok	19 (1)	6	22	2	0
Minisztériumi adatok	17 (4)	Nincs megadva	32	Nincs megadva	3

Forrás. A szerző saját szerkesztése.

A 4. számú táblázatban foglaltak szerint az elkövetők körülbelül fele nem volt büntetett előéletű. A másik felük viszont már volt büntetve, és közülük néhány esetben folyamatban lévő büntetőeljárás is zajlott más bűncselekmény miatt. A büntetett előéletű elkövetők között a visszaesők aránya ugyanakkor alacsony volt, ami azt jelenti, hogy a fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablás bűncselekménye jellemzően nem fordul elő együtt terrorizmus, terrorizmus finanszírozása vagy személy elleni erőszakos bűncselekmények elkövetésével, amelyek a visszaesés szempontjából hasonló bűncselekménynek minősülnek. Az ügyészégi adatok szinte ugyanezt az eredményt mutatják: az elkövetők valamivel több mint fele priusz nélküli, és a visszaesők aránya itt is alacsony.

A fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablás bűncselekményének elkövetése során használt eszközök vizsgálata azt mutatja, hogy az egyes adatforrások között jelentős eltérések figyelhetők meg. A bírósági adatok szerint a leggyakrabban gáz- és riasztófegyvereket alkalmaztak; a legelterjedtebb eszközök azonban továbbra is a lőfegyverek voltak. Az ügyészégi adatokban ezzel szemben a gumilövedékes fegyverek¹⁹ fordultak elő legnagyobb számban. Meglepő módon a minisztériumi adatok szerint az emberrablás fegyveresen minősítéssel került nyilvántartásba vételre olyan esetekben is, amikor az elkövetők a testi erejüket vagy gépkocsit használták. Ezek adott esetben a felfegyverkezve minősítésnek megfelelőhetnek, azonban a fegyveresen minősítésnek

18 A minisztériumi adatok nem tartalmazták a „büntetett előéletű és büntetőeljárás van folyamatban el-lene”, valamint a „folyamatban lévő eljárás” kategóriákat az érintett esetekre vonatkozóan, mivel az adatnyilvántartásban ezek az opciók nem szerepeltek. Ezeket a feltételeket a „büntetett előéletű” és „nem büntetett előéletű” kategóriákba sorolták. Ugyanez érvényes az ügyészégi adatokra is a büntetett előélettel kapcsolatban.

19 A gumilövedékes fegyverek és a gáz- és riasztófegyverek azonos típusba tartoznak, a különbség kizárólag a betöltött lőszer vagy riasztótöltény típusából adódik. A különböző fegyvertípusok és azok jogi meghatározásai a lőfegyverekről és lőszerekről szóló 2004. évi XXIV. törvény 2. §-ában található.

a jogi fogalom alapján nem felelnek meg. További sajátosság, hogy a fegyveresen elkövetett emberrablás bűncselekménye során nem került sor működőképes lőfegyver használatára lőfegyverrel, holott ez a „fegyveresen” elkövetett bűncselekmény legújabb jogi definíciós eleme a 2012-es Btk. alapján.²⁰

Az egyező esetek

A bírósági és a minisztériumi adatokból egymásnak megfeleltethető nyolc eset összesen 30 elkövetőt sorolt fel, akik 37 rendbeli fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablásért kerültek felelősségre vonásra. Az elkövetésben való részvétel túlnyomórészt bűnsegédi minőségű volt, és csupán néhány elkövető vett részt társtettesként vagy felbujtóként. Ezek a bűncselekmények befejezettként kerültek megállapításra, kísérlet vagy előkészületi szakban maradt cselekmény nem fordult elő. A bűncselekmények során alkalmazott eszközök vizsgálata alapján megállapítható, hogy az elkövetők többnyire lőfegyver-utánszatokat használtak, míg néhány esetben valódi lőfegyvereket is alkalmaztak a fegyveresen elkövetett emberrablás során, amelynek áldozatai túlnyomórészt magyar állampolgárok voltak – csupán egy esetben fordult elő, hogy a sértett nem magyar állampolgár volt.

A fegyveresen elkövetett emberrablás elkövetőinek szociodemográfiai jellemzői szintén relevánsak, mivel ezek részletesebb betekintést nyújthatnak az elkövetők motivációiba, emellett megkönnyíthetik a rendőrség és az igazságszolgáltatási szervek felkészülését arra vonatkozóan, hogy milyen elkövető kell számítaniuk az ilyen bűncselekmények elkövetése esetén.

5. számú táblázat

Az egyező esetek elkövetőinek szociodemográfiai jellemzői

Szociodemográfiai jellemzők	Bírósági adatok ²¹	Minisztériumi adatok
Állampolgárság		
magyar	22	23
kínai	6	6
román	1	1
Nem		
férfi	24	27
nő	5	3

20 2012. évi C. törvény 459. § (1) bekezdés 5) pont a) alpont.

21 Az elkövetők szociodemográfiai jellemzői a bírósági adatok tekintetében az elsőfokú határozatokon alapultak.

Szociodemográfiai jellemzők	Bírósági adatok ²¹	Minisztériumi adatok
Életkor		
fiatalkorú	1	1
felnőttkorú	28	29
Családi állapot		
egyedülálló	15	Nincs megadva
kapcsolatban	8	Nincs megadva
házas	6	Nincs megadva
Kiskorú gyermekek száma		
0	14	Nincs megadva
1	8	Nincs megadva
2	2	Nincs megadva
3	4	Nincs megadva
4	0	Nincs megadva
5	1	Nincs megadva
Iskolai végzettség		
alapfokú	4	10
középfokú	22	15
felsőfokú	3	2
nincs megadva	0	3
Foglalkozás		
tanuló	1	0
munkanélküli	5	3
fizikai foglalkozású	13	12
szellemi foglalkozású	7	6
egyéb	3	2
nincs megadva	0	7
Büntetett előélet		
büntetett előéletű	12	8
+ visszaeső	+ 0	+ 4
büntetlen előéletű	17	22

Forrás. A szerző saját szerkesztése.

A 5. számú táblázat az elkövetők szociodemográfiai státuszát mutatja be a bírósági adatok és a minisztériumi adatok alapján, amelyek között a hasonlóságok mellett nagyobb eltérések is szerepelnek. Elsősorban az elkövetők száma tér el, amely feltehetően az eltérő adatkezelési módszerekből adódik. A bírósági adatok esetében az információk a különböző büntetőeljárási szinteken lezajlott tárgyalások során kerültek rögzítésre, így az adatok elsősorban az elkövetők valóságain alapulnak. Ezzel szemben a minisztériumi adatok nem tartalmaznak

információt az elkövetők családi állapotáról vagy kiskorú gyermekeinek számáról, mivel ezeket az adatokat a nyomozási eljárás során nem rögzítették. Az adatok összevetése alapján megállapítható továbbá, hogy az elkövetők többsége magyar vagy kínai állampolgár, míg más nemzetiségű személyek csak elvétve követtek el fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablást. Az elkövetők körében a férfiak dominálnak, és transznemű elkövetők egyáltalán nem fordultak elő. Fiatalkorú elkövetők is ritkán jelentek meg az adatokban, számuk kifejezetten alacsony. Megállapítható továbbá ezen adatok alapján, hogy az elkövetők legalább fele középiskolai végzettséggel rendelkezett, és fizikai munkát végzett, valamint nem volt büntetett előéletű.

A bírósági adatokon alapuló esetek²²

A bírósági adatok alapján (beleértve az összes esetet, nem csak az egyező eseteket) a 18 vizsgált ügyből 10 a Fővárosi Törvényszéken került elbírálásra, míg a fennmaradó nyolc ügyet különböző törvényszékek tárgyalták. Ez nem meglepő, mivel Budapest népsűrűsége a legmagasabb az országban ([URL4](#)). Minden eset másodfokra jutott ([URL5](#)); 11 ügyben a Fővárosi Ítéltábla hozott döntést, míg három ügy a Debreceni Ítéltáblához, két-két ügy pedig a Szegedi és Győri Ítéltáblához került. Meglepő módon a Pécsi Ítéltábla egyetlen esetet sem tárgyalt. Harmadfokra, a Kúria elé, csupán két ügy került.

Az ügyek időbeli alakulása is kiemelendő, mivel az esetek egyharmadát 2009-ben vagy azt követően követték el, néhány bűncselekmény 2012-ben, ennél kevesebb pedig 2008-ban és 2014-ben történt. A bírósági adatok szerint 2004 előtt és 2018 után nem került sor ilyen bűncselekmény elkövetésére. A bűncselekmény elkövetése és az elsőfokú ítélet meghozatala között átlagosan négy év telt el, ami viszonylag lassúnak számít más bűncselekmények elbírálási idejéhez képest ([URL6](#)). Az elsőfokú ítélet után azonban a másodfokú döntés átlagosan 1,22 éven belül megszületett, míg a harmadfokon lezárt eljárások átlagosan 12 hónapot vettek igénybe.

A másodfokú bíróság az esetek többségében módosította az elsőfokú bíróság ítéletét: kisebb változtatások voltak megfigyelhetők, például a büntetés enyhítése, a büntetés csökkentése és eltérő minősítés alkalmazása, vagy akár a büntetés időtartamának súlyosbítása. A harmadfokú bíróság ítélete azonban minden esetben megegyezett a másodfokú döntéssel.

22 Ebben a részben azok a tényezők kerülnek bemutatásra, amelyek az egyező esetekben nem voltak jelen, de a vizsgált bűncselekmények szempontjából mégis lényegesek. Ezek a körülmények elsősorban a bírósági eljáráshoz kapcsolódnak, például az eljárás időtartama, az eljáró bíróságok eltérései és a bírósági döntések sajátosságai.

A bírósági adatok tartalmazzák továbbá azokat a bűncselekményeket is, amelyeket az elkövetők a fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablás mellett megvalósítottak: a 30 elkövető összesen 17 más bűncselekményt követett el. Ezek túlnyomó része erőszakos vagyon elleni bűncselekmény volt, így különösen a rablás, a zsarolás és az önbíráskodás, de előfordultak közbizalom elleni bűncselekmények is, mint például a közokirat-hamisítás és a magánokirat-hamisítás, valamint vagyon elleni bűncselekmények, így különösen a lopás és a csalás.

A minisztériumi adatok alapján vizsgált esetek²³

A minisztériumi adatok szintén 18 esetet tartalmaztak, azonban kevesebb szemponttal dolgoztak, amelyek közül több eltért a bírósági adatokban szereplőktől.

A minisztériumi adatok elsősorban a fegyveresen elkövetett emberrablás elkövetési éve és annak nyilvántartásba vételi éve alapján rögzítik az eseteket. Az eltérés az eljárás sajátosságaiból adódik, mivel a bűncselekmény elkövetésének éve gyakran eltér attól az évtől, amikor a bünyügyi nyomozást végző hatóság nyilvántartásba veszi az ügyet. Az időbeli alakulás vizsgálata alapján megállapítható, hogy általánosságban kevesebb, mint egy év telik el a bűncselekmény elkövetése és annak nyilvántartásba vétele között, beleértve a nyomozási eljárást is, ami egyben ezen hatóságok hatékonyságát is jelzi.

A többi adatforrástól eltérően a minisztériumi adatok tartalmazzák a bűncselekmény elkövetésének helyszínét is, amely a bírósági adatokban nem szerepelt. A fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablások helyszíneinek vizsgálata alapján megállapítható, hogy ezek az esetek összesen 21 különböző helyszínen valósultak meg, amelyek egyharmada a fővárosban, Budapesten történt. Egy esetben az elkövető fegyveresen elkövetett emberrablást követett el egy külföldi országban, Dél-Afrikában, azonban ebben az esetben azonban a pontos település megjelölésére nem került sor.²⁴

A minisztériumi adatok további szempontként tartalmazzák az elkövetők és a sértettek pontos életkori csoportjait, azonban az adatok nem tesznek

23 Ebben a részben azok a tényezők kerülnek bemutatásra, amelyek nem voltak jelen sem az egyező esetekben, sem a bírósági adatokban, azonban a vizsgált bűncselekmények szempontjából mégis lényegesek. Ezek a körülmények elsősorban a nyomozási eljáráshoz kapcsolódnak, például a bűncselekmény nyilvántartásba vételének éve, a bűncselekmény pontos helyszíne és az elkövetők pontos életkora.

24 A 2012-es Btk. szerint a magyar büntetőjog alkalmazandó minden olyan cselekményre, amelyet magyar állampolgár külföldön követ el, amennyiben az a magyar jog szerint bűncselekménynek minősül. Mivel az emberrablás és a fegyveresen elkövetett emberrablás a magyar büntetőjog alapján bűncselekménynek számít, a magyar bíróságok joghatósága megállapítható.

különbséget felnőttek és fiatalok között.²⁵ A minisztériumi adatok szerint az említett 18 esetet összesen 54 elkövető valósította meg, akik közül egyik sem minősült gyermekkorúnak (14 év alatti). Az elkövetők közül 2 fő fiatalkorú (14–17 év közötti), 10 fő fiatal felnőtt (18–24 év közötti), 39 fő felnőtt (24–59 év közötti) volt, míg idős (59 év feletti) elkövető nem szerepelt az adatokban, és 3 elkövető esetében az életkor nem volt megadva. Az elkövetők számát az áldozatok számával összevetve megállapítható, hogy összesen 24 sértett szerepelt az adatokban, akik közül egyik sem volt gyermekkorú vagy fiatalkorú, 4 fő fiatal felnőtt, 15 fő felnőtt, és csupán 2 sértett minősült idősnek. A két kategória összehasonlítása alapján megállapítható, hogy a fegyveresen elkövetett emberrablás elkövetői és áldozatai túlnyomórészt felnőttek (39 elkövető vs. 18 sértett), és a fiatal felnőttek is jelentős arányban szerepelnek mindkét csoportban (10 elkövető vs. 5 sértett), míg a többi korcsoport csak alacsony számban képviselteti magát.

Az ügyészégi adatok eredményei

A Legfőbb Ügyészség szintén szolgáltatott adatokat a fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablás bűncselekményével kapcsolatban, azonban eltérő rendszerezés és időbeli felosztás alapján.²⁶ Az ügyészégi adatok hiányosak voltak egy másik okból is: 2018 második felére vonatkozóan rendelkezésre álltak adatok, azonban 2019-ben kizárólag a felfegyverkezve elkövetett emberrablás került rögzítésre, míg 2020-ban a fegyveresen és felfegyverkezve elkövetett emberrablásra vonatkozó adatokat összevontan közölték.

25 A 2012-es Btk. külön szabályokat tartalmaz a fiatalok által elkövetett bűncselekményekre, vagyis azon 12 és 18 év közötti személyek esetében, akik a bűncselekményt 12. életévük betöltését követően, de még 18 éves koruk előtt követték el. Fontos megjegyezni, hogy a magyar jogrendszerben a 14. életévét be nem töltött személy nem büntethető, kivéve a 2012-es Btk.-ban meghatározott bizonyos bűncselekmények esetében. Az emberrablás és a fegyveresen elkövetett emberrablás azonban nem tartozik ebbe a körbe, így ezekben az esetekben az általános szabályok alkalmazandók.

26 A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 2018. július 1-jén lépett hatályba, és megváltoztatta a büntügyi adatok gyűjtésének és rögzítésének eljárását. Ez az adatkezelési rendszer átalakulásához vezetett, ami befolyásolta az ügyészégi adatok struktúráját és elérhetőségét. Ennek következtében az ügyészégi adatkezelési gyakorlat eltért a korábban alkalmazott rendszerektől, és bizonyos időszakokra vonatkozóan eltérő módon történt az adatok összesítése, ami az időbeli bontásban és az egyes bűncselekménytípusok megjelenítésében is változásokat eredményezett.

Összefoglalás

Korlátozások

A fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablás jellegéből, valamint a három különböző adatforrás eredményeiből adódóan indokolt a körültekintés fenntartása a következtetések levonása során.

Az összegyűjtött esetek – valamennyi adatforrást figyelembe véve – viszonylag alacsony száma megnehezítette azok statisztikai módszereket igénybe vevő vizsgálatát és részben emiatt az összehasonlításukat is. Az összehasonlítást tovább nehezítette, hogy az egyes adatforrások eltérő adatkezelési módszereket alkalmaztak, ami különösen az esetek időbeli eloszlásában eredményezett eltéréseket. A viszonylag alacsony számú rendelkezésre álló eset között a fegyveresen elkövetett emberrablás dominált: lényegesen több fegyveresen elkövetett emberrablás történt, mint felfegyverkezve elkövetett emberrablás. Ennek következtében ezek az esetek nem kerülhettek külön nyilvántartásba, és vizsgálatuk kizárólag a fegyveresen elkövetett emberrablásokkal együtt volt lehetséges, figyelembe véve az egyes minősítő körülmények közötti hasonlóságokat és eltéréseket.

További problémát jelentettek a bírósági adatok, mivel azok nem minden esetben voltak teljes mértékben áttekinthetők: több olyan eset is előfordult, ahol az elkövetők társadalmi-gazdasági státuszára vonatkozó jellemzők a különböző bírósági fokozatok során megváltoztak, és a felsőbb bíróságok ezeket – a bűncselekmény egyéb jellemzőivel együtt – ítéleteikben módosították.

A bűncselekmények során használt eszközök értelmezése szintén nehézségekbe ütközött, mivel néhány ügyészségi és minisztériumi esetben az adatgyűjtés során bizonyos eszközöket fegyveresen elkövetett bűncselekményhez soroltak, holott azok valójában nem tartoztak ebbe a kategóriába. Ezeket akár a felfegyverkezve elkövetett emberrablás során felhasznált eszközöknek is lehetett volna tekinteni.

Következtetések

Annak ellenére, hogy a fegyveresen elkövetett emberrablás több, mint 30 éve része a magyar büntetőjogi szabályozásnak, érdemi és átfogó módosítás soha érintette a tényállást. Ennek eredményeként az értelmezése szűk körű, különösen a bírósági gyakorlatban, ahol nem született olyan döntés, amely egyértelműen megváltoztatta volna az alsóbb fokú bíróságok joggyakorlatát vagy új értelmezési szempontokat vezetett volna be.

A kutatás eredményeinek áttekintése során továbbra is figyelemre méltó, hogy az elmúlt 30 évben mindössze 18 fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablás történt, ami éves szinten átlagosan csupán 1,67 ilyen bűncselekményt jelent. Ez az alacsony esetszám visszaköszön a három különböző adatforrásban is, amelyek egyértelműen azt mutatják, hogy a fegyveresen elkövetett emberrablás rendkívül ritka, ugyanakkor néhány sajátos jellemzővel bír, mivel ezek az esetek általában az alábbi sajátos jellemzőkkel bírnak:

- Budapesten, 2009 és 2014 között történtek;
- legalább 2 elkövető vett részt bennük, bűnsegédként;
- mindig befejezett bűncselekmények voltak, nem maradtak kísérlet vagy előkészület stádiumában;
- magyar állampolgárok követték el őket, jellemzően felnőtt, férfi, egyedülálló, gyermek nélküli szociodemográfiai jellemzőkkel;
- az elkövetők jellemzően büntetlen előéletűek voltak;
- az elkövetések általában egyetlen magyar sértettet érintettek.

A bírósági eljárásokat megvizsgálva megállítható továbbá, hogy

- elsőfokú döntést jellemzően a Fővárosi Törvényszék hozta;
- minden határozat esetében sor került fellebbezésre;
- viszonylag rövid idő alatt került sor az eljárás lezárására;
- többnyire nem jutottak harmadfokra a Kúriához (Legfelsőbb Bíróság).

A jogi háttér, a bírósági adatok, a minisztériumi adatok és az ügyészégi adatok áttekintése alapján megállapítható, hogy a fegyveresen, illetve felfegyverkezve elkövetett emberrablás soha nem tartozott a leggyakoribb bűncselekmények közé, amellyel a magyar büntető igazságszolgáltatás foglalkozott. Mindazonáltal ennek a bűncselekménynek a jelentősége vitathatatlan, és megfelelő jogi és statisztikai nyomon követése a jövőben is elengedhetetlen és szükséges.

Felhasznált irodalom

-
- Balla P. (1991). Az emberrablás törvényi tényállásáról de lege ferenda. *Magyar Jog*, 39(6), 335–336.
- Czine Á. (2016). 45. tétel: Az emberrablás és az emberrablás feljelentésének elmulasztása. A személyi szabadság megsértése. In Belegi J., Czine Á., Deres P., Domokos A., Gelányi A., Győri Gy., Harangozó A. & Kovács I. (Szerk.), *Büntetőjog II.: Különös rész* (pp. 103–115). HVG ORAC.
- Zsigmond Cs. (2014). Egy emberrablási ügy nyomozásának tanulságai. *Belügyi Szemle*, 62(3), 117–132. <https://doi.org/10.38146/bsz-ajia.2014.v62.i3.pp117-132>

Alkalmazott jogszabályok

1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről
1993. évi XVII. törvény a büntető jogszabályok módosításáról
2001. évi CXXI. törvény a Büntető Törvénykönyv módosításáról
2004. évi XXIV. törvény a löfegyverekről és lőszerekről
2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról
A Legfelsőbb Bíróság 1970/1996. számú ítélete
A Legfelsőbb Bíróság 3444/2001. számú ítélete
A Legfelsőbb Bíróság 89/2001. számú ítélete
A Legfelsőbb Bíróság Bfv. 1346/2015/5. számú ítélete

A cikkben szereplő online hivatkozások

URL1: *Tájékoztató a bűnözésről*. <https://ugyeszseg.hu/statisztikai-adatok/tajekoztato-a-bunozesrol/>
URL2: *Anonimizált határozatok*. <https://akta.birosag.hu/anonimizalt-hatarozatok>
URL3: *BSR*. <https://bsr.bm.hu/Document>
URL4: *6.1.3. Népsűrűség, települések száma, január 1. (2001–)*. https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_wdsd005c.html
URL5: *Hungarian judicial system*. <https://birosag.hu/en/hungarian-judicial-system>
URL6: *Statisztikai évkönyvek*. <https://birosag.hu/birosagokrol/statisztikai-adatok/statisztikai-evkonyvek>

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Minkó-Miskovics M. (2025). A fegyveresen elkövetett emberrablás előfordulása Magyarországon. *Belügyi Szemle*, 73(3), 717–736. <https://doi.org/10.38146/BSZ-AJIA.2025.v73.i4.pp717-736>

Nyilatkozatok

Összeférhetetlenség

A szerző nem jelentett összeférhetetlenséget.

Finanszírozás

A Magyar Kormány támogatásával készült a Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj keretében.

Etikai nyilatkozat

Az adatokat kérésre rendelkezésre bocsátják.

Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás

Jelen cikk a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY NC-ND 2.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.0/>) feltételei szerint publikált Open Access közlemény, melynek szellemében a cikk bármilyen médiumban szabadon felhasználható, megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző és a közlés helye, illetve a CC License linkje feltüntetésre kerülnek.

Levelező szerző

A cikk levelező szerzője Minkó-Miskovics Mariann, aki a miskovics@mmmlegal.hu e-mail címen érhető el.